

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN CHUNG VỀ MÔN HỌC

1.1 Tên môn học : **LỊCH SỬ XÃ HỘI HỌC**

1.2 Mã môn học : **SOCI2303**

1.3 Khoa / Ban phụ trách: **Khoa XHH-CTXH-ĐNA**

1.4 Số tín chỉ : **03 LT (03LT/0TH)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

Môn học này giới thiệu một số ý tưởng hình thành của xã hội học cổ điển. Với việc giải đáp những câu hỏi cơ bản như xã hội học được hình thành như thế nào ở một số quốc gia trên thế giới (Khi nào? Ở đâu? Nguyên nhân? Trong bối cảnh xã hội nào? Ra sao?) cũng như tất cả các yếu tố trên đã ảnh hưởng đến việc hình thành các trường phái xã hội học ở những quốc gia như thế nào?. Mặt khác, môn học này cũng nhấn mạnh đến những câu hỏi then chốt được các nhà xã hội học cổ điển đưa ra như: mối quan hệ giữa con người và xã hội, trật tự xã hội, chức năng, xung đột ... đã làm nền tảng cho sự phát triển của lý thuyết xã hội học và những lĩnh vực trong nghiên cứu xã hội học.

Môn học này cũng sẽ nhấn mạnh đến việc áp dụng những quan điểm xã hội học cổ điển và phân tích nó trong bối cảnh xã hội hiện nay. Việc thảo luận này sẽ được định hướng dựa trên hai ý tưởng chính: ý tưởng rằng con người và xã hội là hai chủ đề chính được quan tâm của xã hội học và con người có khả năng cải biến xã hội.

Lịch sử xã hội học là môn học cơ sở trước khi sinh viên học những môn chuyên ngành như (xã hội học lối sống, xã hội học tội phạm, v.v) và lý thuyết xã hội học đại cương.

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1 Mục tiêu chung

Môn học này nhằm cung cấp cho sinh viên những ý tưởng chính làm nền tảng cho sự ra đời của ngành xã hội học. Dựa trên những ý tưởng đó, nhiều nhà xã hội học cổ điển đã phát triển các hướng nghiên cứu khác nhau làm nền tảng cho các trường phái xã hội học. Ngoài ra, môn học này cũng cung cấp cho sinh viên lịch sử phát triển xã hội học tại một số quốc gia như: Pháp, Anh, Mỹ, Đức .v.v. Mặt khác, môn học này cũng sẽ cung cấp cho sinh viên những quan điểm chính của các nhà xã hội học như Durkheim, Marx, Max Weber, Simmel.

3.2 Mục tiêu cụ thể

3.2.1 Kiến thức

- Sinh viên hiểu được những tranh luận và thống nhất của những quan điểm khác nhau về xã hội học thông qua việc nhấn mạnh đến những cặp chủ đề cơ bản của xã hội học như: con người và xã hội, hành động xã hội và cấu trúc xã hội. Hiểu được các giai đoạn phát triển của xã hội học
- Sinh viên hiểu được sự ra đời của xã hội học như là một sự tất yếu dựa trên hàng loạt những thay đổi về chính trị, văn hóa, tư tưởng và nhất là sự thay đổi về mặt kinh tế của xã hội Âu Châu trong thế kỷ 17-18
- Sinh viên hiểu được lịch sử hình thành xã hội học tại một số quốc gia như: Pháp, Đức, Anh, Mỹ, Ý ... Cũng như phân tích được các trường phái xã hội học khác nhau tại các quốc gia. Đồng thời sinh viên có thể đánh giá được ưu điểm và hạn chế của những trường phái này.
- Sinh viên hiểu được quan điểm của các nhà xã hội học cổ điển như Durkheim, Marx, Max Weber, Simmel. Cũng như có thể áp dụng những quan điểm này để giải thích những vấn đề xã hội đương đại trong xã hội Việt Nam và thế giới.

3.2.2 Kỹ năng

- Thông qua thuyết trình và thảo luận trong lớp, sinh viên sẽ có kỹ năng diễn đạt và trình bày vấn đề nghiên cứu trước lớp, kỹ năng thảo luận nhóm ...
- Sinh viên sẽ được khuyến khích kỹ năng tranh luận về những chủ đề liên quan đến truyền thông trên báo chí, truyền hình
- Sinh viên sẽ có kỹ năng tự học, tự nghiên cứu tài liệu

3.2.3 Thái độ

- Sinh viên sẽ nhận thức được tầm quan trọng của môn học này trong việc hoàn thiện về kiến thức và kỹ năng sau khi ra trường
- Sinh viên sẽ được rèn luyện thái độ học tập chủ động
- Hình thành động cơ và yêu thích môn lịch sử xã hội học

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiêu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1	<u>CHƯƠNG 1:</u> NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN TRONG LỊCH SỬ PHÁT TRIỂN CỦA XÃ HỘI HỌC	1.1 Sự tranh luận và thống nhất của các quan điểm khác nhau về xã hội học 1.2 Một số cặp chủ đề lý luận của xã hội học 1.2.1 Con người và xã hội 1.2.2 Con người xã hội và cấu trúc xã hội 1.2.3 Vĩ mô-vi mô và phương pháp luận xã hội học 1.3 Xu hướng nhận thức của xã hội học 1.3.1 Nhấn mạnh đến xã hội/tổng thể/hệ thống 1.3.2 Nhấn mạnh đến con người/cá nhân/hành động 1.4 Vấn đề phân kỳ, lịch sử phát triển xã hội học 1.4.1 Các giai đoạn phát triển của xã hội học 1.4.2 Phân vùng phát triển của xã hội học 1.4.3 Phân kỳ nhiệm vụ lịch sử của xã hội học	4,5	4,0	0,5	-	1. Bùi Quang Dũng, 2004, <i>Lịch sử xã hội học</i> , NXB KHXH, HN, tr.9-20 2. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.19-55

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
2	<u>CHƯƠNG II:</u> SỰ RA ĐỜI CỦA XÃ HỘI HỌC	2.1 Bối cảnh kinh tế-xã hội 2.1.1 Sự tan rã của phương thức xã hội-kinh tế phong kiến 2.1.2 Sự thiết lập quan hệ sản xuất và quan hệ xã hội công nghiệp 2.2 Bối cảnh chính trị 2.2.1 Sự sụp đổ của chế độ quân chủ chuyên chế 2.2.2 Sự hình thành của giai cấp tư sản 2.3 Bối cảnh văn hóa-tư tưởng 2.3.1 Những ý tưởng xã hội học của thế kỷ XVIII và giới hạn của nó 2.3.2 Đóng góp về mặt phương pháp luận của các nhà tư tưởng thế kỷ 18 cho sự phát triển của xã hội học 2.4 Sự ra đời của xã hội học	4,5	3,5	1,0	-	1. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.19-28 2. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill Higher Education
3	<u>CHƯƠNG III</u> LỊCH SỬ XÃ HỘI HỌC TẠI PHÁP	3.1 Xã hội học Pháp từ năm 1838 đến 1945 3.1.1 Bối cảnh xã hội nước Pháp 3.1.2 Trường phái Durkheim 3.1.3 Sự kế thừa quan điểm Durkheim của Marcel Mauss 3.2 Xã hội học Pháp từ năm 1945 đến hiện nay	4,5	3,5	1,0	-	1. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill Higher Education

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		3.2.1 Bối cảnh xã hội 3.2.2 Georges Gurvitch 3.2.3 Georges Friedmann 3.2.4 Bourdieu 3.2.5 Boudon					
4	<u>CHƯƠNG IV</u> LỊCH SỬ XÃ HỘI HỌC TẠI ANH	4.1 Xã hội học Anh từ năm 1838-1945 4.1.1 Bối cảnh xã hội nước Anh 4.1.2 Herbert Spencer 4.2 Xã hội học Anh từ năm 1945 đến hiện nay 4.2.1 Bối cảnh xã hội nước Anh giai đoạn 1945- hiện nay 4.2.2 Những công trình nghiên cứu văn hóa 4.2.3 Ralf Dahrendorf 4.2.4 Anthony Giddens 4.3 Tổng kết	4,5	4,0	0,5	-	1. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.115-124, 311-316 2. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill Higher Education
5	<u>CHƯƠNG V</u> LỊCH SỬ XÃ HỘI HỌC TẠI ĐỨC	5.1 Xã hội Đức từ năm 1838-1945 5.1.1 Bối cảnh xã hội 5.1.2 Trường phái xã hội học hệ thống 5.1.3 Trường phái lịch sử 5.2 Xã hội học Đức từ năm 1945 đến hiện nay 5.2.1 Bối cảnh xã hội 5.2.2 Karl Popper 5.2.3 Habermas 5.3 Kết luận	4,5	3,5	1,0	-	1. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.283-291 2. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill Higher Education
6	<u>CHƯƠNG VI</u> LỊCH SỬ XÃ	6.1 Xã hội học Mỹ từ năm 1838-1945 6.1.1 Bối cảnh xã hội	4,5	3,5	1,0	-	3. George Ritzer, 2008,

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
	HỘI HỌC TẠI MỸ-Ý	6.1.2 Charles Cooley và Georges Herbert Mead-những người sáng lập xã hội học Mỹ 6.1.3 Trường phái Chicago 6.1.4 Chủ nghĩa Taylor và trường phái về quan hệ con người 6.2 Xã hội học Mỹ từ năm 1945-hiện nay 6.2.1 Bối cảnh xã hội 6.2.2 Sự phát triển và thoái trào của trường phái chức năng 6.2.3 Sự phát triển và suy thoái của trào lưu nghiên cứu thực nghiệm và định lượng 6.2.4 Trường phái văn hóa 6.3 Thảo luận 6.4 Xã hội học Ý 6.4.1 Sự phát triển của xã hội học từ 1838-1945 6.4.2 Bối cảnh xã hội 6.4.3 Vilfredo Pareto					<i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill Higher Education 4. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.239-335 5. Lê Minh Tiến, 2009, <i>Xã hội học Mỹ-Những nghiên cứu thực nghiệm điển hình</i> , NXB Trẻ
7	<u>CHƯƠNG VII</u> KARL MARX	7.1 Marx là nhà xã hội học? 7.2 Phép biện chứng 7.3 Tha hóa 7.4 Mâu thuẫn giai cấp 7.5 Cấu trúc của xã hội tư bản 7.6 Khía cạnh văn hóa của xã hội tư bản	4,5	4,0	0,5	0	1. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.89-104 2. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
							Higher Education
8	<u>CHƯƠNG VIII</u> EMILE DURKHEIM	8.1 Sự kiện xã hội 8.2 Phi chuẩn mực 8.3 Đoàn kết xã hội 8.4 Ý thức tập thể 8.5 Sự phân công trong xã hội hiện đại 8.6 Tự tử và xã hội hiện đại 8.7 Thảo luận	4,5	4,0	0,5	-	1. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.131-148 2. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill Higher Education 3. Nguyễn Quý Thanh, 2011, <i>Một số quan điểm xã hội học của Durkheim</i> , NXB đại học quốc gia Hà Nội
9	<u>CHƯƠNG IX</u> MAX WEBER	9.1 Phương pháp luận 9.1.1 Lịch sử xã hội học 9.1.2 Nhân quả 9.1.3 Loại hình lý tưởng 9.1.4 Giá trị 9.2 Sự tồn tại độc lập của xã hội học 9.2.1 Xã hội học là gì?	4,5	4,0	0,5	-	1. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.185-207 2. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> ,

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		9.2.2 Hành động xã hội 9.2.3 Giai cấp, địa vị, đẳng phái 9.2.4 Sự lựa chọn hợp lý 9.2.5 Cấu trúc của quyền lực 9.2.6 Tôn giáo và sự phát triển của chủ nghĩa tư bản 9.3 Thảo luận					McGraw-Hill Higher Education 3. Max Weber, <i>Nền đạo đức Tin Lành và tinh thần của chủ nghĩa Tư Bản</i> , do Bùi Văn Nam Sơn, Trần Hữu Quang, Nguyễn Nghi, Nguyễn Tùng dịch, Hà Nội, Nhà xuất bản Tri thức, 2008
10	<u>CHƯƠNG X</u> GEORGE SIMMEL	10.1 Những mối quan tâm của George Simmel về xã hội học 10.2 Nhận thức cá nhân 10.3 Tương tác xã hội 10.4 Triết học về đồng tiền	4,5	4,0	0,5	0	1. Lê Ngọc Hùng, 2008, <i>Lịch sử và lý thuyết xã hội học</i> , NXB Khoa học xã hội, tr.165-177 2. George Ritzer, 2008, <i>Sociological theory</i> , McGraw-Hill Higher Education

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1 Tài liệu chính:

1. Bùi Quang Dũng, 2004, Nhập môn lịch sử xã hội học, Hà Nội, Nxb Khoa học xã hội.

- George Ritzer, 2008, *Sociological theory*, New York, Mc Graw Hill
- Lê Ngọc Hùng, 2008, *Lịch sử và lý thuyết xã hội học*, NXB Khoa học xã hội, Hà Nội

5.2 Tài liệu tham khảo thêm

- Damien de Blic-Jeanne Lazarus, 2010, *Xã hội học về tiền bạc*, Hà Nội, NXB Tri Thức
- Emile Durkheim, 2012, *Các quy tắc của phương pháp xã hội học* do Nguyễn Gia Lộc dịch, Hà Nội, NXB Khoa học Xã hội
- Lê Minh Tiên, 2009, *Xã hội học Mỹ-những nghiên cứu thực nghiệm điển hình*, TP.HCM, Nhà Xuất Bản Trẻ.
- Max Weber, “*Nền đạo đức Tin lành và tinh thần của Chủ nghĩa Tư bản*” do Bùi Văn Nam Sơn, Trần Hữu Quang, Nguyễn Nghi và Nguyễn Tùng dịch, Hà Nội, Nhà xuất bản Tri thức, 2008
- Nguyễn Quý Thanh, 2011, *Một số quan điểm xã hội học của Durkheim*, NXB đại học quốc gia Hà Nội

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

Stt	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Đi học đầy đủ, tham gia phát biểu, thảo luận	10%
	Kiểm tra giữa kỳ (trắc nghiệm +thuyết trình)	30%
2	Thi cuối kỳ	60%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày (4.5 tiết/buổi)

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	<ul style="list-style-type: none"> Sự tranh luận và thống nhất của các quan điểm khác nhau về xã hội học Một số cặp chủ đề lý luận của xã hội học 	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Con người và xã hội ▪ Con người xã hội và cấu trúc xã hội ▪ Vĩ mô-vi mô và phương pháp luận xã hội học - Xu hướng nhận thức của xã hội học <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nhấn mạnh đến xã hội/tổng thể/hệ thống ▪ Nhấn mạnh đến con người/cá nhân/hành động - Vấn đề phân kỳ, lịch sử phát triển xã hội học <ul style="list-style-type: none"> ▪ Các giai đoạn phát triển của xã hội học ▪ Phân vùng phát triển của xã hội học ▪ Phân kỳ nhiệm vụ lịch sử của xã hội học 	
2.	Buổi 2	<ul style="list-style-type: none"> - Bối cảnh kinh tế-xã hội <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sự tan rã của phương thức xã hội-kinh tế phong kiến ▪ Sự thiết lập quan hệ sản xuất và quan hệ xã hội công nghiệp - Bối cảnh chính trị <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sự sụp đổ của chế độ quân chủ chuyên chế ▪ Sự hình thành của giai cấp tư sản - Bối cảnh văn hóa-tư tưởng <ul style="list-style-type: none"> ▪ Những ý tưởng xã hội học của thế kỷ XVIII và giới hạn của nó ▪ Đóng góp về mặt phương pháp luận của các nhà tư tưởng thế kỷ 18 cho sự phát triển của xã hội học - Sự ra đời của xã hội học 	
3.	Buổi 3	<ul style="list-style-type: none"> - Xã hội học Pháp từ năm 1838 đến 1945 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội nước Pháp ▪ Trường phái Durkheim ▪ Sự kế thừa quan điểm Durkheim của Marcel Mauss - Xã hội học Pháp từ năm 1945 đến hiện nay <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội ▪ <i>Một số nhà xã hội học điển hình</i> ▪ Georges Gurvitch ▪ Georges Friedmann 	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bourdieu ▪ Boudon 	
4.	Buổi 4	<ul style="list-style-type: none"> - Xã hội học Anh từ năm 1838-1945 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội nước Anh ▪ Herbert Spencer - Xã hội học Anh từ năm 1945 đến hiện nay <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội nước Anh giai đoạn 1945-hiện nay ▪ Những công trình nghiên cứu văn hóa ▪ Ralf Dahrendorf ▪ Anthony Giddens - Tổng kết 	
5.	Buổi 5	<ul style="list-style-type: none"> - Xã hội Đức từ năm 1838-1945 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội ▪ Trường phái xã hội học hệ thống ▪ Trường phái lịch sử - Xã hội học Đức từ năm 1945 đến hiện nay <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội ▪ Karl Popper ▪ Habermas - Kết luận - Kiểm tra giữa kỳ 	
6.	Buổi 6	<ul style="list-style-type: none"> - Xã hội học Mỹ từ năm 1838-1945 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội ▪ Charles Cooley và Georges Herbert Mead-những người sáng lập xã hội học Mỹ ▪ Trường phái Chicago ▪ Chủ nghĩa Taylor và trường phái về quan hệ con người - Xã hội học Mỹ từ năm 1945-hiện nay <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội ▪ Sự phát triển và thoái trào của trường phái chức năng ▪ Sự phát triển và suy thoái của trào lưu nghiên cứu 	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		<p>thực nghiệm và định lượng</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Trường phái văn hóa <p>- Thảo luận</p> <p>- Xã hội học Ý</p> <p>- Sự phát triển của xã hội học từ 1838-1945</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bối cảnh xã hội ▪ Vilfredo Pareto 	
7.	Buổi 7	<ul style="list-style-type: none"> - Marx là nhà xã hội học? - Phép biện chứng - Tha hóa - Mâu thuẫn giai cấp - Cấu trúc của xã hội tư bản - Khía cạnh văn hóa của xã hội tư bản 	
8.	Buổi 8	<ul style="list-style-type: none"> - Sự kiện xã hội - Phi chuẩn mực - Đoàn kết xã hội - Ý thức tập thể - Sự phân công trong xã hội hiện đại - Tự tử và xã hội hiện đại - Thảo luận 	
9.	Buổi 9	<ul style="list-style-type: none"> - Phương pháp luận <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lịch sử xã hội học ▪ Nhân quả ▪ Loại hình lý tưởng ▪ Giá trị - Sự tồn tại độc lập của xã hội học <ul style="list-style-type: none"> ▪ Xã hội học là gì? ▪ Hành động xã hội ▪ Giai cấp, địa vị, đảng phái ▪ Sự lựa chọn hợp lý ▪ Cấu trúc của quyền lực ▪ Tôn giáo và sự phát triển của chủ nghĩa tư bản - Thảo luận 	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
10.	Buổi 10	<ul style="list-style-type: none"> - Những mối quan tâm của George Simmel về XHH - Nhận thức cá nhân - Tương tác xã hội - Triết học về đồng tiền 	

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : ĐỖ HỒNG QUÂN
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên - Thạc sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ